

Feedback statement

Naar aanleiding van de reacties op de
consultatie van de Wijziging Nadere regeling
gedragstoezicht financiële ondernemingen
Wft 2023

December 2022

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Introductie van de vergelijkingskaart	5
2.1.	Algemene principiële opmerkingen	5
2.2.	Algemene visuele opmerkingen	5
2.3.	Algemene tekstuele opmerkingen	6
2.4.	Algemene inhoudelijke (tekstuele) opmerkingen en vragen	6
	Onderdeel 1: Inleiding	6
	Onderdeel 2: “Wat kan deze financiële dienstverlener voor je doen?”	7
	Onderdeel 3: “Hoe kun je advies krijgen bij deze financiële dienstverlener?”	7
	Onderdeel 4: “Geeft deze financiële dienstverlener een onafhankelijk advies?”	8
	Onderdeel 6: “Wat betaal je aan deze financiële dienstverlener?”	10
	Onderdeel 7: “Wat kan deze financiële dienstverlener in de toekomst voor je betekenen?”	10
	Enkele overige vragen en opmerkingen	11
2.5.	Vergelijkingskaart ‘Pensioenvraag werkgever’	12
2.6.	Nrgfo bijlage 7	13
2.7.	De applicatie en overgangstermijn	14

1. Inleiding

Als gevolg van een aantal (toekomstige) wijzigingen in wetgeving, waaronder het eindigen van een overgangperiode in de Europese Verordening essentiële informatiedocumenten, een wijziging in de Wet Financieel Toezicht (Wft) en het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen (BGfo), moet ook de Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Nrgfo) worden aangepast. Daarom heeft de Autoriteit Financiële Markten (AFM) op 12 oktober 2022 de Wijziging Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft 2023 geconsulteerd. Deze consultatieperiode duurde tot en met 9 november 2022.

De geconsulteerde wijzigingen hebben betrekking op het essentiële-informatiedocument, de introductie van de vergelijkingskaart, regels over vermogensscheiding en enkele technische aspecten. De consultatiereacties hadden betrekking op de vergelijkingskaart. Over de overige geconsulteerde onderwerpen zijn geen reacties ontvangen.

Op 24 november 2022 is via [Overheid.nl | Consultatie Besluit vergelijkingskaart financiële dienstverleners, berichten \(internetconsultatie.nl\)](#) gecommuniceerd dat het Besluit vergelijkingskaart niet per 1 januari 2023 inwerking zal treden, maar naar verwachting per 1 april 2023. Dit betekent dat de definitieve Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft 2023 betrekking zal hebben op het essentiële-informatiedocument, regels over vermogensscheiding en enkele technische aspecten. Wijziging van de Nrgfo inzake de vergelijkingskaart zal worden uitgesteld tot de in werking van het Besluit vergelijkingskaart, naar verwachting 1 april 2023.

Vergelijkingskaart

In deze consultatie heeft de AFM gevraagd om te reageren op de voorgestelde wijzigingen in de Nrgfo. De ontvangen consultatiereacties hebben enkel betrekking op de vergelijkingskaart. Dit betekent dat dit feedback statement inhoudelijk volledig ziet op de vergelijkingskaart. De AFM heeft 8 reacties op de consultatie ontvangen. Een aantal van deze consultatiereacties (hierna: reacties) is geschreven namens meerdere instellingen en/of natuurlijke personen, waardoor de reacties tezamen een groot deel van de stakeholders vertegenwoordigen. Een deel van de respondenten heeft opmerkingen over een aantal onderdelen van de voorgestelde nadere regeling, andere respondenten stellen juist alternatieven voor. Om tegemoet te komen aan de legitieme zorg, maar ook oog te hebben voor de proportionaliteit van de wijzigingen heeft de AFM opnieuw een afweging gemaakt en besloten haar voorstel op een aantal punten te wijzigen dan wel nader toe te lichten. De AFM ziet geen noodzaak voor een tweede consultatieronde.

In dit feedback statement is per artikel/onderwerp ingegaan op verschillende onderdelen van de reacties die de AFM heeft ontvangen op het gepubliceerde consultatiedocument. De AFM heeft daarbij aangegeven waar de reacties tot een wijziging van het voorstel (en/of de daarbij behorende toelichting) leiden.

Hoewel de vergelijkingskaart zal worden uitgesteld tot de inwerkingtreding van het Besluit vergelijkingskaart, publiceert de AFM wel reeds dit feedback statement, zodat het voor marktpartijen kenbaar is wat het standpunt is van de AFM over de ontvangen reacties en zij zich kunnen gaan voorbereiden op de introductie van de vergelijkingskaart.

Woord van dank

De AFM wil alle respondenten hartelijk danken voor hun input. Deze input wordt zeer gewaardeerd en levert een belangrijke bijdrage aan de wijziging van de Nrgfo en de introductie van de vergelijkingskaart.

Vervolgstep

De Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen 2023 Wft zal worden gepubliceerd in de Staatscourant van 2 januari 2023 en heeft betrekking op het essentiële-informatiedocument, regels over vermogensscheiding en enkele technische aspecten. Aanpassing van de Nrgfo met betrekking tot de vergelijkingskaart zal worden gepubliceerd voorafgaand aan de beoogde inwerkingtreding van het Besluit vergelijkingskaart per 1 april 2023.

2. Introductie van de vergelijkingskaart

De wetgever is voornemens de vergelijkingskaart voor financiële dienstverleners te introduceren. De vergelijkingskaart vervangt het bestaande dienstverleningsdocument. Dat is het informatiedocument dat financiële dienstverleners zoals adviseurs en aanbieders aan consumenten en cliënten moeten verstrekken. De vergelijkingskaart is voor consumenten of cliënten een doeltreffender informatiedocument dan het huidige dienstverleningsdocument. Ook wordt in het BGfo een verplichting ingevoerd voor adviseurs om consumenten of cliënten te informeren of zij op afhankelijke dan wel onafhankelijke basis adviseren. Mocht de definitieve wijziging en inwerkingtreding van het BGfo afwijken van de consultatie van het BGfo, dan kan dit ook gevolgen hebben voor de wijziging van de Nrgfo inzake de vergelijkingskaart.

De wijzigingen in de Nrgfo inzake de vergelijkingskaart zijn omvangrijk. De AFM heeft 8 reacties met veel opmerkingen ontvangen. De opmerkingen zijn zeer divers van aard en omvang en soms tegenstrijdig. Gezien de veelheid van opmerkingen heeft de AFM de opmerkingen daar waar mogelijk gebundeld en gecategoriseerd per onderwerp.

2.1. Algemene principiële opmerkingen

Sommige reacties bevatten opmerkingen die principieel van aard zijn. Voorbeelden hiervan zijn:

- Stel de invoering van de vergelijkingskaarten uit en toets deze eerst in de praktijk.
- Verken de mogelijkheid van het verwijderen van open tekstvelden, omdat deze het objectieve karakter van de vergelijkingskaart ondermijnen.
- Schrap de vergelijkingskaart 'pensioenvraag Werkgever'.
- Wacht met het invoeren van de vergelijkingskaart, zodat de werking van het onderdeel 'Geeft deze financiële dienstverlener een onafhankelijk advies?' eerst getoetst kan worden in de praktijk.
- Schrap de classificatie van onafhankelijk en niet onafhankelijk advies en gebruik meer neutrale termen.

Reactie AFM

De Nrgfo is een nadere uitwerking van het BGfo. Dit betekent dat de Nrgfo logischerwijs het BGfo volgt. Het is dan ook niet mogelijk om (één van) de vergelijkingskaart(en) te schrappen, later in te voeren, of significant af te wijken van één van de uitgangspunten in het BGfo. De opzet van de vergelijkingskaart is tot stand gekomen in een zorgvuldig proces en is extern onderzocht¹.

Uniformiteit is een belangrijk uitgangspunt van de vergelijkingskaart met als doel vergelijken te faciliteren. In het standaardmodel zijn op enkele plekken lege tekstvelden opgenomen om enige ruimte bieden voor aanvullende context. Onder andere de ervaring met het dienstverleningsdocument heeft aangetoond dat hier behoefte aan is.

2.2. Algemene visuele opmerkingen

Sommige reacties geven aan dat de gebruikte symbolen, waaronder de grijze kruizen en de groene vinkjes een waardeoordeel suggereren welke niet overal gepast lijken.

Reactie AFM

De gebruikte symbolen in de standaardmodellen zijn conform het door het Ministerie van Financiën ontwikkelde format dat is getest door CentERdata. Het is de doelstelling om hierbij aan te sluiten. De symbolen

¹ Zie rapport [CentERdata 'Vergelijkingskaart vs dienstverleningsdocument'](#)

hebben tot doel om visueel de tekst te ondersteunen, zodat de lezer de informatie beter tot zich kan nemen. De AFM ziet onvoldoende redenen om de symbolen aan te passen, omdat de symbolen de tekst visueel ondersteunen en het format door CentERdata is getest met consumentenonderzoek.

2.3. Algemene tekstuele opmerkingen

Alle reacties bevatten tekstuele opmerkingen. Dit betreft zowel grammaticale, tekstuele als stijl-opmerkingen.

Reactie AFM

Het Ministerie van Financiën heeft op basis van gedragsinzichten en in overleg met stakeholders de vergelijkingskaart ontwikkeld. Vervolgens heeft CentERdata de effectiviteit van de nieuwe vergelijkingskaart vergeleken met de effectiviteit van het huidige dienstverleningsdocument middels een experiment.²

De AFM heeft de door het Ministerie van Financiën ontwikkelde vergelijkingskaart doorvertaald naar een standaardmodel in PDF. Vanuit praktisch toepasbaar en juridisch oogpunt heeft de AFM enkele wijzigingen aangebracht in de door het Ministerie van Financiën ontwikkelde vergelijkingskaart. Hierbij is steeds het doel geweest om zo dicht mogelijk bij de uitgangspunten te blijven zoals deze zijn onderzocht en getest door CentERdata.

De AFM heeft de grammaticale opmerkingen doorgevoerd in de Nrgfo. Voor wat betreft de tekstuele en stijl-opmerkingen heeft de AFM steeds de afweging gemaakt in hoeverre een afwijking van het geteste standaardmodel door CentERdata daadwerkelijk toegevoegde waarde heeft. In paragraaf 2.4 heeft de AFM per onderdeel de tekstuele opmerkingen en de reactie van de AFM opgenomen.

De meeste stijl-opmerkingen hebben na overweging door de AFM niet geresulteerd in een Nrgfo aanpassing. Voorbeelden hiervan zijn:

- Een voorstel tot de mogelijkheid om (eventueel in een voetnoot) toe te lichten wat een financiële dienstverlener is en verder in de tekst op een meer informele wijze te refereren aan financiële dienstverleners, bijvoorbeeld door middel van 'wij' en 'ons'.
- Een opmerking om het woord 'verzamelen' in onderdeel 1 aan te passen, omdat het een term is die men associeert met het uitvoeren van een hobby.
- Opmerkingen zoals waarom dwingend, vaag of onnodig ingewikkeld taalgebruik.
- Een voorstel om de eerste zin in onderdeel 6 uit te breiden naar: 'Je vindt hier alleen gemiddelde prijzen van de betreffende financiële dienstverlener'.
- Een voorstel om in onderdeel 6 de termen "niet eerder woning gekocht" en "wel eerder woning gekocht" in de vergelijkingskaart 'Hypotheek' te wijzigen in "Starter (eerste hypotheek)" en "Geen starter (andere hypotheek)" van te maken.

2.4. Algemene inhoudelijke (tekstuele) opmerkingen en vragen

De inhoudelijke opmerkingen en vragen die de AFM hieronder bespreekt zijn algemeen in die zin dat ze betrekking hebben op alle vier de vergelijkingskaarten. Daar waar hier in een enkel geval een uitzondering op is gemaakt, heeft de AFM expliciet opgenomen welke vergelijkingskaart de opmerking betreft.

Onderdeel 1: Inleiding

In een reactie wordt het voorstel gedaan om de zinsvolgorde in de introductie in onderdeel 1 te wijzigen ten behoeve van de leesbaarheid. De voorgestelde tekst is als volgt: "Op deze vergelijkingskaart staat informatie over onze financiële dienstverlening. Als je meerdere vergelijkingskaarten verzamelt, kun je financiële

² Zie rapport [CentERdata 'Vergelijkingskaart vs dienstverleningsdocument'](#)

dienstverleners met elkaar vergelijken. Door oriëntatiegesprekken te voeren met verschillende financiële dienstverleners, kun je bepalen welke het beste bij je past.”

Reactie AFM

De AFM heeft dit zinsvolgorde conform het voorstel gewijzigd.

Onderdeel 2: “Wat kan deze financiële dienstverlener voor je doen?”

In dit onderdeel staan de opties “advies geven én contract regelen”, “alleen contract regelen” en “alleen advies geven” uitgewerkt. Bij de optie “alleen contract regelen” staat aangegeven dat de consument of cliënt de hypotheek of de verzekering kiest. Vervolgens staat aangegeven “Wij regelen het contract samen met jou.” In een reactie staat dat de term “samen met jou” klinkt als samen keuzes maken en dat zet de consument op het verkeerde been dat hij of zij toch advies zou krijgen.

Reactie AFM

De AFM heeft de tekst in het standaardmodel op deze reactie aangepast. De AFM benadrukt dat de voorgestelde teksten zijn opgesteld om te bewerkstelligen dat er met zo min mogelijk woorden de kern wordt weergegeven. De AFM past de tekst daarom als volgt aan: “Jij kiest zelf een [*het van toepassing zijnde product*]. Wij zorgen ervoor dat je het contract kunt afsluiten.”



In de vergelijkingskaart Hypotheek staat in onderdeel 2 de passage: “Op deze vergelijkingskaart staan alleen verzekeringen die verbonden zijn met je hypotheek.” Uit de reacties blijkt dat het niet duidelijk is wat wordt bedoeld met ‘verbonden’.

Reactie AFM

De AFM heeft in onderdeel 2 in de vergelijkingskaart ‘Hypotheek’ deze passage gewijzigd in: “Op deze vergelijkingskaart staan alleen verzekeringen naast je hypotheek.”



In een reactie staat de vraag waarom er vinkjes staan bij de productopsomming in onderdeel 2 als een financiële dienstverlener alles mag adviseren?

Reactie AFM

Dit onderdeel geeft de klant meer inzicht in verschillende productensoorten. Een financiële dienstverlener kan er bijvoorbeeld voor kiezen om niet over alle productsoorten te adviseren. Daarnaast geeft het de klant meer inzicht in het type productaanbod van een financiële dienstverlener.

Onderdeel 3: “Hoe kun je advies krijgen bij deze financiële dienstverlener?”

In een reactie staat de vraag of de AFM kan toelichten waaruit blijkt dat de manier van advies vaak invloed heeft op de kosten.

Reactie AFM

Naar aanleiding van deze vraag heeft de AFM de passage, waarin stond dat de manier van advies vaak invloed heeft op de kosten, neutraler verwoord in die zin dat de manier van advies invloed kan hebben op de kosten.

Onderdeel 4: “Geeft deze financiële dienstverlener een onafhankelijk advies?”

Uit verschillende reacties blijkt dat er onduidelijkheid is over het onderdeel “Geeft deze financiële dienstverlener een onafhankelijk advies?”

Dit blijkt bijvoorbeeld uit opmerkingen in de trant waarom het voor onafhankelijk advies noodzakelijk is om productsoorten in beschouwing te nemen die duidelijk niet passend zijn voor de klant. Ook worden er vragen gesteld of dit onderdeel ziet op de mogelijkheden die de financiële dienstverlener heeft om te bemiddelen of wordt juist gesteld dat bemiddelen in beschouwing zou moeten worden genomen. Ook zijn in de reacties vragen gesteld over de definitie van een “verbonden aanbieder”. De AFM behandelt deze reacties hieronder.

Productsoorten en bemiddelen

In een van de reacties is de vraag gesteld waarom het voor onafhankelijk advies noodzakelijk is om productsoorten in beschouwing te nemen die duidelijk niet passend zijn voor de klant. Ook worden er vragen gesteld of dit onderdeel ziet op de mogelijkheden die de financiële dienstverlener heeft om te bemiddelen of dat juist wordt gesteld dat bemiddelen in beschouwing zou moeten worden genomen. Tot slot wordt ook gevraagd of je alle productsoorten (bijvoorbeeld voor de vergelijkingskaart ‘Risico’s afdekken’: een overlijdensrisicoverzekering, een betalingsbeschermer, een uitvaartverzekering en een arbeidsongeschiktheidsverzekering) moet kunnen beoordelen om onafhankelijk te zijn. Deze vragen worden hieronder in de reactie van de AFM gezamenlijk behandeld.

Reactie AFM

Artikel 86f, tweede lid, onderdeel a, BGfo heeft betrekking op het kunnen geven van advies op onafhankelijke basis door een financiële dienstverlener. Het gaat dus over advies en niet over bemiddelen. Daarnaast betreft het een norm die ziet op precontractuele informatieverstrekking in de vorm van een generiek informatiedocument. Dit betekent dat de vergelijkingskaart actuele informatie geeft over of de financiële dienstverlener advies op onafhankelijke basis kan geven op grond van de gestelde voorwaarden in het BGfo en de Nrgfo. Deze normen zijn geen adviesregels, die zien op de uitvoering van het individueel klantadvies. Als het bijvoorbeeld niet passend is om op individueel klantniveau een aflossingsvrije hypotheek te adviseren, dan heeft dit geen invloed op artikel 86f, tweede lid, onderdeel a, BGfo. Of een financiële dienstverlener in staat is om een aflossingsvrijhypotheek wel of niet te adviseren is wel van invloed op de uitwerking van artikel 86f, tweede lid, onderdeel a, BGfo. Dit heeft immers invloed op de invulling of het financiële producten omvat die voldoende divers zijn wat type en aanbieder betreft. Een ander voorbeeld is als een financiële dienstverlener geen diensten verricht voor een uitvaartverzekering. In dat geval moet een financiële dienstverlener hier transparant over zijn in de vergelijkingskaart ‘Risico’s afdekken’, maar dit heeft vervolgens geen gevolgen om te voldoen aan de voorwaarden voor onafhankelijk advies. Dit is immers niet relevant, omdat een financiële dienstverlener die in zijn geheel geen diensten verleent inzake deze productsoort, hier ook geen vraagstuk speelt met betrekking tot het geven van wel of geen advies op onafhankelijke basis.

Ter verduidelijking van wat wordt verstaan onder advies op onafhankelijke basis, heeft de AFM een extra toelichting opgenomen in de Nota van toelichting bij de Nrgfo.

Verbonden aanbieder

Er zijn twee reacties over wat een “verbonden aanbieder” is. Hierbij wordt ook gesteld dat er geen sprake is van een wettelijke definitie.

Reactie AFM

Met de term “verbonden aanbieder” worden de in artikel 86f, vierde lid, onder b, BGfo bedoelde entiteiten bedoeld. Om de entiteiten zoals in artikel 86f, vierde lid, onder b, BGfo onder een noemer te kunnen brengen (zonder daarbij strijdigheden met andere wettelijke definities te veroorzaken) is voor de term “verbonden

aanbieder” gekozen. Het is voor de consument dan wel cliënt niet begrijpelijk indien ervoor wordt gekozen om in de vergelijkingskaart de volledige tekst van artikel 86f, vierde lid, onder b, BGfo op te nemen. Het klopt dus dat er geen wettelijke definitie van “verbonden aanbieder” is. Deze aanvulling wordt ook in de Nota van toelichting opgenomen. In de applicatie voor het opstellen van een vergelijkingskaart zal tevens een toelichting staan.

Reikwijdte onafhankelijk advies

In een reactie wordt de vraag gesteld wat precies de beoordeling van onafhankelijk advies inhoudt. Meer in het specifiek wordt gevraagd hoe zwaar de beoordeling moet zijn en hoe vaak zo’n beoordeling moet worden gedaan. Het verzoek is om hier meer toelichting in de Nrgfo op te nemen.

Reactie AFM

De AFM heeft naar aanleiding van deze reactie de Nota van toelichting aangevuld. De vergelijkingskaart dient actuele informatie te geven over de dienstverlening van de financiëledienstverlener. Dit impliceert dat een financiëledienstverlener periodiek zal moeten nagaan of de vergelijkingskaart nog actueel is en of deze geactualiseerd dient te worden. Het is aan de financiëledienstverlener op welke wijze dit proces wordt ingericht en om hier zorgvuldig invulling aan te geven.



In een reactie wordt de vraag gesteld waarom in de kaart de mogelijkheid wordt gegeven om toe te lichten dat men niet onafhankelijk is. Daarnaast wordt gevraagd wat de AFM verwacht dat daar aan relevante informatie voor de klant staat.

Reactie AFM

Indien een financiëledienstverlener niet onafhankelijk is, moet een financiëledienstverlener kort toelichten waarom dat zo is. Met deze toelichting krijgt de financiëledienstverlener de mogelijkheid om context te geven, zodat de lezer kan begrijpen waardoor dit komt.



In een reactie staat de vraag: “Als je geen beleggingsobjecten aanbiedt ben je dan niet onafhankelijk? Stelt de AFM daarmee een vergunning Nationaal regime verplicht om onafhankelijk te kunnen zijn?”

Reactie AFM

De AFM vermoedt dat in deze vraag wordt bedoeld op beleggingsinstellingen in plaats van beleggingsobjecten en heeft deze vraag dan ook zo geïnterpreteerd.

In artikel 86f, tweede lid, onderdeel a, BGfo wordt het begrip advies op onafhankelijke basis geïntroduceerd. In artikel 86f, vierde lid BGfo staan de criteria voor advies op onafhankelijke basis vermeld. Het eerst criterium (zoals weergegeven in artikel 86f, vierde lid, onder a, BGfo) stelt dat een financiëledienstverlener een toereikend aantal op de markt verkrijgbare financiële producten beoordeelt die voldoende divers zijn wat type en aanbieder betreft, zodat een voor de consument geschikt product kan worden geadviseerd. Op basis van de bijlage volgt dat dit bij de ‘Vraag over vermogen opbouwen’ ten minste één kapitaalverzekering, ten minste één deelnemingsrecht van een beleggingsinstelling of icbe en ten minste één vermogensopbouwproduct waarop het depositogarantiestelsel van toepassing is betreft. Ook een financiëledienstverlener die gebruikt maakt van het nationaal regime dient hieraan te voldoen als zij onafhankelijk advies wil geven. De AFM is van mening dat het producttype deelnemingsrecht van een beleggingsinstelling of icbe zodanig relevant is voor vraagstukken inzake vermogensopbouw dat deze niet in zijn geheel buiten beschouwing kan worden gelaten binnen het kader dat artikel 86f, tweede lid, onderdeel a, BGfo biedt.

Onderdeel 6: “Wat betaal je aan deze financiële dienstverlener?”

Vastlegging afspraken en communicatie kosten

In een reactie staat dat de voorgestelde uitwerking niet in lijn is met de huidige regelgeving. Dit onderdeel zou de positie van de consument verzwakken, omdat de “bal” onterecht bij de consument wordt gelegd. Het zou juist aan de financiële dienstverlener zijn om de afspraken vast te leggen en de consument van tevoren te informeren als de uiteindelijke kosten op de factuur afwijken.

Reactie AFM

Naar aanleiding van deze reactie heeft de AFM de tekstuele uitwerking van onderdeel 6 gedeeltelijk gewijzigd waarbij wordt benadrukt dat het de financiële dienstverlener is die de consument dan wel cliënt informeert over de prijs. Daarnaast wordt aangegeven dat de consument dan wel de cliënt oplettend moet zijn dat de afspraken worden vastgelegd. Dit is een tip en met deze tip wordt niet gezegd dat de financiële dienstverlener de afspraken niet hoeft vast te leggen.

Kennis- en ervaringstoets

In een reactie wordt gesteld dat de tekst in de standaardmodellen die zien op “de uitkomst van de toets helpt je om in te schatten of het verstandig is om een contract te regelen zonder advies” het advies alleen aan de keuze voor het te regelen product/contract koppelt. Daarmee laat de tekst de inventarisatie en analyse van de klantsituatie onbenoemd. Voorts wordt in een reactie gesteld dat voetnoot 2, waar de kennis- en ervaringstoets aan bod komt, onsamenhangend is. Voorgesteld wordt om hier dichterbij artikel 80e BGfo aan te sluiten en daarbij tevens te vermelden dat financiële dienstverleners niet gehouden zijn hun product zonder advies aan te bieden na het maken van een kennis- en ervaringstoets.

Reactie AFM

Naar aanleiding van deze reactie heeft de AFM besloten om de suggestie grotendeels over te nemen waarbij meer wordt aangesloten bij artikel 80e BGfo. De tekstsuggestie houdt in dat de kennis- en ervaringstoets een verplichte toets bij veel financiële producten is. In de toets geeft de klant antwoord op vragen over het product en de risico's bij het product. Zo kan een financiële dienstverlener vaststellen of de klant over voldoende kennis en ervaring beschikt om te begrijpen welke risico's zijn verbonden aan het desbetreffende financiële product en het verlenen van de betrokken financiële dienst.

Onderdeel 7: “Wat kan deze financiële dienstverlener in de toekomst voor je betekenen?”

Uit de reacties volgt kritiek op het onderdeel ‘Wat kan deze financiële dienstverlener in de toekomst voor je betekenen?’ omdat deze verder zou gaan dan de wettelijke informatieplicht. De tekst inclusief voetnoot in dit onderdeel is erg ruim geformuleerd en kan leiden tot verkeerde conclusies. De tekst zou beter moeten aansluiten op de wet. Ook wordt gesteld dat de zinsnede “contact met je opneemt, zonder dat je daarvoor betaalt”, verder gaat dan de wettelijke informatieplicht, die behalve via persoonlijk contact ook via schriftelijke en digitale communicatiemiddelen (bijvoorbeeld een goede gerichte nieuwsbrief) kan worden vervuld. In een reactie is een voorstel opgenomen voor een alternatieve tekst voor de mogelijke onderhoudsdiensten.

Reactie AFM

Naar aanleiding van deze reacties heeft de AFM de tekst inclusief voetnoot op het onderdeel ‘Wat kan deze financiële dienstverlener in de toekomst voor je betekenen?’ aangepast. De AFM is van oordeel dat ‘contact opnemen’ niet beperkt is tot uitsluitend telefonisch contact opnemen. De term “contact opnemen” kan breder worden geïnterpreteerd en kan ook bijvoorbeeld een digitaal communicatiemiddel omvatten.

Het standaardmodel heeft beperkte ruimte en de voorgestelde alternatieve tekst voor de mogelijke onderhoudsdiensten past niet. Om informatie gelaagd aan te kunnen bieden staat de volgende tekst in het

standaardmodel: "Kijk voor meer informatie over andere dienstverlening in de toekomst op de website van jouw financiële dienstverlener www.URL.nl"

Enkele overige vragen en opmerkingen

In de reacties worden ook diverse vragen gesteld welke hieronder worden behandeld.



In een reactie staat de vraag met betrekking tot artikel 4:3 Nrgfo: "Graag zien wij een toelichting wat de AFM onder 'andere digitale kanalen' verstaat."

Reactie AFM

De AFM heeft in de Nota van toelichting een voorbeeld opgenomen wat wordt verstaan onder 'andere digitale kanalen'. De toevoeging 'andere digitale kanalen' is opgenomen ten behoeve van de toekomstbestendigheid van het artikel in het kader van de digitalisering van de financiële dienstverlening.



In verschillende reacties komt naar voren dat er meer duiding wordt gevraagd wat de AFM van de specifieke dienstverlening verwacht. Zo is er bijvoorbeeld als reactie gegeven dat de risico's van de execution-only dienstverlening onvoldoende in de standaardmodellen aan de orde komen en wordt gevraagd wat de verwachting is van bepaalde dienstverlening voor pensioenproducten.

Reactie AFM

De vergelijkingskaart is bedoeld om consumenten of cliënten in staat te stellen een goed geïnformeerde keuze te maken met betrekking tot de dienstverlening door de financiële dienstverlener. De vergelijkingskaart is echter niet de geijkte plaats om de verwachtingen ten aanzien van de verschillende soorten dienstverlening uit te werken. Dit is geen onderdeel van de consultatie.



In een reactie staat de vraag: "Volstaat deze hypotheekkaart voor de verbonden verzekering of moet de klant naast de hypotheekkaart ook de risico's afdekken kaart ter beschikking krijgen?" Ook wordt gevraagd of de AFM er waarde in ziet om bij de vergelijkingskaart 'Hypotheek' een verwijzing op te nemen naar de vergelijkingskaart 'Risico's afdekken', omdat deze diensten soms gerelateerd zijn.

Reactie AFM

Indien een financiële dienstverlener alleen verzekeringen in samenhang met een hypotheek in beschouwing neemt, kan worden volstaan met het verstrekken van de vergelijkingskaart 'Hypotheek'. Indien een financiële dienstverlener alleen verzekeringen in beschouwing neemt, dan is ook de vergelijkingskaart 'Risico's afdekken' van toepassing. De AFM ziet onvoldoende toegevoegde waarde om een verwijzing op te nemen in het standaardmodel. Mocht een financiële dienstverlener dit graag willen benadrukken dan zou dit eventueel in het lege tekstveld in onderdeel 3 kunnen.



In een reactie staat de vraag: "Wat is de relevantie voor de klant bij zijn dienstvraag van de ongelijksoortige verzekeringen overlijden, betalingsbeschermer, uitvaart dekking en arbeidsongeschiktheid. Waarom zou ik als ZZP'er die zijn arbeidsongeschiktheid wil verzekeren willen weten dat er ook dienstverlening mogelijk is voor de begrafenis/uitvaart?" Een soortgelijke vraag is ook gesteld bij andere vergelijkingskaarten.

Reactie AFM

De vergelijkingskaart betreft precontractuele informatieverstrekking in de vorm van een generiek informatiedocument. Dit betekent inherent dat niet alle informatie in de vergelijkingskaart voor eenieder relevant is. Een ZZP'er die zijn arbeidsongeschiktheid wil verzekeren kan op basis van een vergelijkingskaart een financiële dienstverlener selecteren die deze dienstverlening aanbiedt. Dit geldt ook voor de vergelijkingskaart 'Vermogen opbouwen'.



In een reactie staat de vraag: "Waarom is niet gekozen voor de klantvraag voor de vergelijkingskaart 'Vermogen opbouwen'? Voorbeeld: Een ZZP'er wil een inkomen voor later na zijn pensioen. Hij kan gebruikmaken van de derde pijler. Is het niet verwarrend om de ZZP'er die inkomensopbouw wil voor later te confronteren met dienstverlening over beleggingsobjecten? Is de verwachting van de AFM dat de ZZP'er inkomen gaat reserveren om in beleggingsobjecten te investeren voor inkomensopbouw voor later?" Ook wordt de benaming van de vergelijkingskaart 'Vermogen opbouwen' bekritiseerd omdat deze niet past niet bij het hybride vermogen van sommige producten.

Reactie AFM

De reikwijdte, algemene indeling en benaming van de verschillende vergelijkingskaarten is niet gewijzigd ten opzichte van de verschillende dienstverleningsdocumenten. De reikwijdte volgt uit het BGfo en de indeling in vier kaarten en bijbehorende benaming is niet heroverwogen, omdat hier geen aanleiding voor is geweest. De vraag of de AFM verwacht dat de ZZP'er inkomen gaat reserveren om in beleggingsobjecten te investeren voor inkomensopbouw voor later, is niet relevant.

2.5. Vergelijkingskaart 'Pensioenvraag werkgever'

Uit de reacties volgen verschillende inhoudelijke opmerkingen en vragen ten aanzien van de vergelijkingskaart 'Pensioenvraag werkgever'. In algemene zin blijkt uit de reacties dat de vergelijkingskaart 'Pensioenvraag werkgever' meer specifieke vragen oproept dan de andere kaarten. De AFM zal eerst in algemene zin een reactie geven om vervolgens enkele specifieke punten te adresseren.

Reactie AFM

De vergelijkingskaart betreft een precontractueel informatiedocument volgens een standaardmodel. Dit is belangrijk voor de herkenbaarheid en de vergelijkbaarheid. De AFM begrijpt dat dit voor de vergelijkingskaart 'Pensioenvraag werkgever' minder duidelijk kan zijn. De vergelijkingskaart is immers afwijkend omdat de deze gericht is op werkgevers.

Artikel 86f, tweede lid, onderdeel a, BGfo heeft betrekking op het kunnen geven van advies op onafhankelijke basis door een financiële dienstverlener. Dit betekent dat de vergelijkingskaart actuele informatie geeft over of de financiële dienstverlener advies op onafhankelijke basis kan geven op grond van de gestelde voorwaarden in het BGfo en de Nrgfo. Deze normen zijn geen adviesregels, die vervolgens zien op de uitvoering van individueel klantadvies. Als het bijvoorbeeld in een adviestraject niet passend is om een bepaald pensioenproduct te adviseren, dan heeft dit geen invloed op artikel 86f, tweede lid, onderdeel a, BGfo. Of een financiële dienstverlener in staat is om een bepaald pensioenproduct wel of niet te adviseren is wel van invloed op de uitwerking van artikel 86f, tweede lid, onderdeel a, BGfo. Dit heeft immers invloed op het productenpalet waarover de financiële dienstverlener kan adviseren. Dit productenpalet moet financiële producten omvatten die voldoende divers zijn wat type en aanbieder betreft.

Onderdeel 2: Wat kan deze financiële dienstverlener voor je doen?

In een reactie wordt gevraagd wat een pensioenvordering is.

Reactie AFM

Hiermee wordt een premiepensioenvordering bedoeld zoals opgenomen in het BGfo. Dit is aangepast in het standaardmodel.

Onderdeel 6: Onderscheid tussen <250 en >250 werknemers

In een reactie wordt gevraagd waarom het aantal van 250 werknemers een relevant onderscheid zou zijn ten aanzien van de kosten van de dienstverlening. Ook wordt opgemerkt dat het noemen van een gemiddelde prijs geen toegevoegde waarde heeft, omdat de werkelijke prijs hier significant van kan afwijken. Een gemiddeld uurtarief zoals in het dienstverleningsdocument werd voorgeschreven, is inzichtelijker dan een gemiddelde totaalprijs.

Reactie AFM

De grens van 250 werknemers is de grens voor het onderscheid tussen het midden- en kleinbedrijf (MKB) <250 en niet MKB >250. Hiermee kan een financieëldienstverlener onderscheid maken ten aanzien van de gemiddelde kosten. Het noemen van gemiddelde kosten is een uniform uitgangspunt in de vergelijkingskaart. Daarnaast is er een leeg tekstveld voor aanvullende toelichting, zoals het noemen van een gemiddeld uurtarief.

2.6. Nrgfo bijlage 7

De AFM heeft verschillende reacties ontvangen ten aanzien van de gestelde grenswaarden. Voorbeelden hiervan zijn:

- Het richtpunt om circa 60% van het totaal aantal aanbieders in beschouwing te nemen met een maximum aantal van 20 wordt tegengesteld bekritiseerd. Enerzijds wordt gesteld dat de grenswaarden zodanig hoog zijn dat het de facto onmogelijk is om hieraan te kunnen voldoen. De grenswaarden zouden maximaal 10 of 15 moet zijn. Anderzijds wordt voorgesteld dat het richtpunt circa 80% zou moeten zijn, dan wel dat de norm voor 'toereikend aantal' hoog genoeg moet worden gelegd, zodat bij het vergelijken van bij de klantsituatie passende producten automatisch voldoende diversiteit qua type en aanbieder wordt meegenomen. Ook wordt aangegeven dat een zo hoog mogelijke grenswaarde in het belang van de consument is omdat een adviseur zoveel mogelijk passende producten (bijvoorbeeld annuïteitenhypotheken of overlijdensrisicoverzekeringen met gelijkblijvende dekking) voor zijn klant vergelijkt.
- Er is kritiek op Bijlage 7, omdat geen concrete getallen met betrekking tot het totaal aantal verkrijgbare en in vergelijking betrokken producten worden genoemd. Daarmee blijft de concrete betekenis van het woord 'onafhankelijk' voor de consument onduidelijk.
- Een reactie stelt dat de grondslagen onder het onafhankelijk advies op klantniveau traceerbaar moeten zijn en vastgelegd moeten worden in het adviesrapport. Welke (soorten) producten zijn overwogen, welke keuzes zijn waarom gemaakt, welke aanbieders en producten van die aanbieders zijn voor de klant vergeleken en wat heeft die vergelijking als resultaat opgeleverd? De uitwerking van de AFM lijkt gericht te zijn op het vullen van de vergelijkingskaart en niet op actieve toepassing in het adviesproces. Dit zou ten koste gaan van de impact van de aangescherpte normering. Een reactie stelt dat er een wezenlijk verschil is tussen het aantal aanbieders dat daadwerkelijk relevant is voor de keuze van de klant en het aantal aanbieders dat bij de AFM geregistreerd is als aanbieder in een bepaalde productcategorie.
- In een reactie staat de vraag of de voorwaarden betekenen dat elke aanbieder moet voldoen aan het minimumaantal productsoorten of dat het minimumaantal productsoorten behaald moet worden binnen de totale groep aanbieders.
- Een voorstel is om de grenswaarde van 60% één jaar na datum van ingang te evalueren.

- De grenswaarde van het aantal pensioenaanbieders wordt betwijfeld.

Reactie AFM

Uit de reacties blijkt verdeeldheid ten aanzien van het richtpunt om circa 60% van het totaal aantal aanbieders in beschouwing te nemen met een maximaantal van 20. De AFM heeft in de Nota van toelichting verduidelijkt dat dit circa 60% van het totaal aantal actieve aanbieders met relevant productaanbod met een maximaantal van 20 betreft. Zoals aangegeven heeft de AFM ervoor gekozen om deze grenswaarden pragmatisch vast te stellen, zodat enerzijds de grenswaarden niet zodanig laag zijn dat deze geen onderscheidende waarde hebben voor de bepaling van onafhankelijkheid en anderzijds dat deze niet zodanig hoog zijn dat deze geen/geringe toegevoegde waarde leveren aan de kwaliteit het advies, terwijl ze wel nalevingskosten met zich meebrengen. Voor de verschillende adviesvragen is het richtpunt om circa 60% van het totaal aantal aanbieders in beschouwing te nemen met een maximaantal van 20. De reacties geven de AFM geen aanleiding om deze grenswaarden te wijzigen. De AFM benadrukt nogmaals dat de normen niet zien op adviesregels die toegepast worden in individuele adviestrajecten.

Uit bijlage 7 volgt dat het minimaantal productsoorten behaald dient te worden binnen het totaal aantal aanbieders. Bijvoorbeeld voor een onafhankelijke vergelijking van hypotheek moeten minimaal 20 aanbieders worden vergeleken waaronder vier producttypen. Dus een vergelijking van minimaal 20 hypotheek van 20 aanbieders, waaronder minimaal 1 annuïtaire, 1 lineaire, 1 aflossingsvrije en 1 andersoortige hypotheek.

De AFM heeft begrip voor de behoefte om meer uitleg te geven over de betekenis van het woord onafhankelijk. Echter het standaardmodel heeft beperkte ruimte. Dit is bedoeld om ervoor te waken dat er geen sprake is van een 'informatie-overload' en zo de vergelijkingkaart behapbaar te houden voor de lezer.

De AFM zal de implementatie van de vergelijkingkaart monitoren en indien nodig onderzoeken of aanpassingen in de vergelijkingkaart noodzakelijk zijn.

De AFM heeft de grenswaarde van het aantal pensioenaanbieders aangepast, omdat hier inderdaad sprake was van een gedateerd uitgangspunt.

2.7. De applicatie en overgangstermijn

Uit verschillende reacties blijkt zorg over het tijdig in gebruik kunnen nemen van de applicatie om een vergelijkingkaart te kunnen opstellen. Er is eveneens verzocht om de overgangstermijn in de Nrgfo op te nemen.

Reactie AFM

De AFM zal ervoor zorgen dat de applicatie voor het maken van een vergelijkingkaart tijdig gereed is om een vergelijkingkaart op te kunnen stellen. Daarnaast wijst de AFM op de overgangstermijn die is opgenomen in het BGfo die juist is bedoeld om voldoende ruimte te creëren om te kunnen voldoen aan deze nieuwe regelgeving.



Autoriteit Financiële markten

Postbus 11723 | 1001 GS Amsterdam

Telefoon

020 797 2000

www.afm.nl

Dataclassificatie

AFM-Publiek

Volg ons: →



De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten.

Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

De tekst van deze publicatie is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontleen. Door veranderende wet- en regelgeving op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet actueel is op het moment dat u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door of in verband met acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.

© Copyright AFM 2022